

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

พระนครศรีอยุธยา เขต1

Transformational Leadership of School Administrators Affects Academic
Administration on Phra Nakorn Si Ayutthaya Educational Service
Area Office 1

¹ัจฉรา ปล่องสอง,²รวงทอง ถาพันธุ์ และ ³ทินกร พูลพุด

¹Atchara Plongsong, ²Ruangthong Thaphan and ³Thinnakorn Poonput

^{1,2,3}คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา

^{1,2,3} Faculty of Humanities and Social Sciences, Chaopraya University

¹Corresponding Author. E-mail: Atchara0621@gmail.com

Received December 1, 2022; Revised December 3, 2022; Accepted December 7, 2022

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา และ 4) สร้างสมการพยากรณ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอยุธยาเขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 338 คน เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 ด้าน คือ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล สามารถร่วมกันทำนายการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปร สามารถอธิบายการผันแปรของระดับการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา ได้ร้อยละ 75 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y} = 0.33 + 0.58 (X_4) + 0.18 (X_1) + 0.14 (X_2) \text{ และ}$$

เขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$\hat{Z} = 0.56(Z_4) + 0.19(Z_1) + 0.15(Z_2)$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง; การบริหารงานวิชาการ; ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

Objectives of this research To study the level of transformational leadership of basic education school administrators. to study the level of academic administration of basic educational institutions. To study the relationship between transformational leadership of school administrators and academic administration of basic education institutions. and to create a forecasting equation between the transformational leadership of administrators on the academic administration of basic education institutions under Phra Nakorn Si Ayutthaya educational service area office 1. The sample group consisted of 338 teachers. Data were collected from a 5-level estimation questionnaire using statistics to analyze the data, namely mean, standard deviation. Pearson correlation coefficient Stepwise multiple regression analysis. The results showed that The overall transformational leadership of school administrators was at the highest level. The overall academic administration of basic education institutions was at a high level. The transformational leadership of administrators and academic administration of basic education institutions was at a high level. There was a statistically significant positive correlation at the 0.05 level and transformational leadership of school administrators in 3 aspects: ideological influence Motivating and taking into account the individual were able to jointly predict the academic administration of educational institutes with a statistical significance at the 0.05 level. All 3 variables could explain 75% of the variation in academic school administration level.

The regression coefficients in raw score

$$\hat{Y} = 0.33 + 0.58 (X_4) + 0.18 (X_1) + 0.14 (X_2)$$

The regression coefficients in standard score

$$\hat{Z} = 0.56(Z_4) + 0.19(Z_1) + 0.15(Z_2)$$

Keywords: Transformational Leadership; Academic administration; School Administrators

บทนำ

โลกแห่งการเปลี่ยนแปลงไปในยุคปัจจุบัน เกิดขึ้นได้ในทุกระดับ ทั้งสภาพแวดล้อมโลก ระดับเศรษฐกิจการเมือง ค่านิยมวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป รวมถึงข้อมูลข่าวสาร และเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านดี และด้านร้าย ซึ่งกระทบต่อความเป็นอยู่ของทุกคนในโลก สำหรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อประเทศไทยโดยตรงเช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ ซึ่งสภาวะที่ผ่านมาที่เราเผชิญอย่างรุนแรงก็คือสภาวะเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบที่รุนแรงทำให้หลายองค์กร หรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ในประเทศหันมาให้ความสำคัญในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของตนเองมากขึ้น นอกจากนี้ยังต้องวิเคราะห์อย่างรอบด้าน ในทุกมิติ ซึ่งแต่ละองค์กรต้องตระหนักว่า หากองค์กรไม่มีการเปลี่ยนแปลง ไม่มีการวิเคราะห์ความสามารถขององค์กร วิเคราะห์ความสามารถของคู่แข่ง รวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ให้ครอบคลุมแล้ว องค์กรนั้นจะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาให้อยู่รอดในสภาวะเศรษฐกิจที่เผชิญอยู่ได้ ซึ่งในการเปลี่ยนแปลงขององค์กรนั้น จะต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่าง ปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ

ต่อการเปลี่ยนแปลงขององค์กร คือบทบาทของผู้นำ หากผู้นำไม่เห็นถึงความสำคัญของความเปลี่ยนแปลง ก็จะทำให้องค์กรนั้นไม่สามารถพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงไปสู่เป้าหมายที่องค์กรตั้งไว้ได้ ในสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน (พรชัย เจตมามาน, 2560)

สำหรับบทบาทของผู้นำองค์กรหรือหน่วยงาน เป็นปัจจัยต้น ๆ ที่สำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงขององค์กรหรือหน่วยงาน ผู้นำที่ดี ต้องมีภาวะผู้นำที่ครอบคลุม สำหรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น สถานศึกษาก็เช่นเดียวกัน จะต้องมีการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาวะเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้นำของสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ สถานศึกษาให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่ทันต่อความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชนและบริบทของชุมชนที่สถานศึกษาตั้งอยู่ ภาวะผู้นำที่ครอบคลุมต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และเป็นที่นิยมในปัจจุบัน คือผู้นำที่ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพราะตามทฤษฎีของนักวิชาการต่าง ๆ เชื่อว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้นำสถานศึกษา จะทำให้สถานศึกษาเดินทางไปสู่เป้าหมายที่สถานศึกษาได้วางไว้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (จารุวรรณ พิมพ์ทอง, 2559)

เมื่อเราพูดถึงภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลการต่อการบริหารงานของสถานศึกษานั้น เราจำเป็นต้องศึกษางานของสถานศึกษาเช่นเดียวกัน เพื่อเปรียบเทียบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสามารถส่งผลการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษาในการด้านการบริหารวิชาการมากน้อยเพียงใด ซึ่งงานวิชาการถือเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการด้วยความคล่องตัว รวดเร็ว ดำเนินการให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา บริบทของชุมชน รวมถึงการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีส่วนสำคัญที่ทำให้สถานศึกษา มีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ และเป็นตัวชี้วัดได้ว่าสถานศึกษาประสบความสำเร็จ รวมถึงชี้วัดความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาด้วย (กนกวรรณ วิเชียรเขต, 2559)

จากการสำรวจการรายงานผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 1 ในการบริหารงานวิชาการสรุปภาพโดยรวมได้จากคะแนนการทดสอบระดับชาติ ของนักเรียนในระดับต่าง ๆ พบว่า คะแนนทดสอบระดับชาตินักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2561 มีจำนวนผู้เข้าสอบ 3,535 คน มีผล คะแนนรวมเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 50.17 พิจารณารายสมรรถนะ พบว่า ด้านความสามารถที่มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละสูงสุด ได้แก่ความสามารถด้านภาษา (54.12) รองลงมา ได้แก่ความสามารถด้านเหตุผล (48.84) และ ความสามารถด้านคำนวณ (47.54) ตามลำดับ ซึ่งผลคะแนนรวมเฉลี่ยร้อยละ และคะแนนเฉลี่ยรายด้านทั้ง 3 ด้านสูงกว่าระดับประเทศ และมีผลการพัฒนาเพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2560 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (Ordinary National Education Test: O-NET)

ปีการศึกษา 2561 แบ่งเป็น 2 ระดับชั้น พบว่าในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 54.35 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 38.11 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 36.38 และกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 35.57 ซึ่งผลคะแนนรวมเฉลี่ยและผลคะแนนเฉลี่ยทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้สูงกว่า ปีการศึกษา 2560 และพัฒนาเพิ่มขึ้นจากปีการศึกษาที่ผ่านมา แต่ยังคงต่ำกว่าระดับประเทศ และในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 48.88 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 32.46 กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 26.08 และกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 24.79 ซึ่งผลคะแนนรวมเฉลี่ยสูงกว่าปีการศึกษา 2560 และพัฒนาเพิ่มขึ้นจากปีการศึกษาที่ผ่านมา แต่ผลคะแนนเฉลี่ยแต่ละรายวิชายังต่ำกว่าระดับประเทศ จะเห็นได้ว่าในภาพการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดประสบกับปัญหาในการบริหารงานวิชาการ เมื่อเปรียบเทียบกับผลการทดสอบระดับชาติที่ผ่านมา ทำให้ไม่สามารถประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. 2562)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัด ยังพบปัญหาในการบริหารงานวิชาการที่ยังไม่บรรลุตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์และมีปัจจัยหลาย ๆ ด้านร่วมด้วย ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาจะสามารถส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ได้มากน้อยเพียงใด รวมถึงมีความสัมพันธ์กันอย่างไรและเป็นไปในทิศทางใด

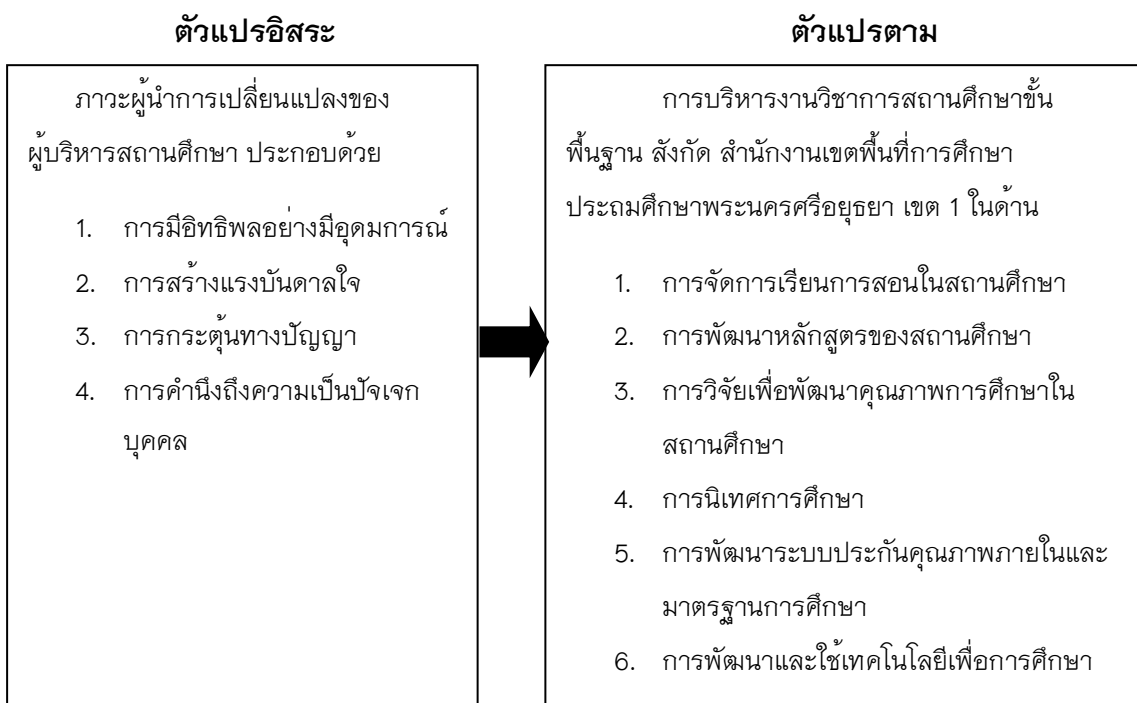
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. ศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา
2. ศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
4. สร้างสมการพยากรณ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามทฤษฎีของแบส

และอโวลีโอ (Bass & Avolio) ส่วนการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สังเคราะห์เอกสาร งานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ปีการศึกษา 2564 จากโรงเรียน 179 โรงเรียน จำนวนครู รวม 2,737 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. 2564)

ในส่วนของกลุ่มตัวอย่าง ทำการกำหนดขนาดโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 338 คน จากนั้นสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีแบ่งชั้น และกำหนดสัดส่วนตามขนาดของโรงเรียน ต่อด้วยทำการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้วิธีการจับฉลากตามสัดส่วนที่กำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และประสบการณ์การทำงาน ตอนที่ 2 แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม สำหรับเก็บข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ใน 4 ด้าน คือ 1) การมีอิทธิพลเชิงอุดมการณ์ 2)การสร้างแรงบันดาลใจ 3)การกระตุ้น

ทางปัญญา และ 4)การคำนึงความเป็นปัจเจกบุคคล ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ใน 6 ด้าน คือ 1) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 2) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 3) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา 4) การนิเทศการศึกษา 5) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน 6) และมาตรฐานการศึกษาการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตอนที่ 3 มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด ซึ่งเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่าตรงรสนีความสอดคล้อง (IOC:) อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.86

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ปรากฏดังตารางที่ 1

องค์ประกอบที่ 1	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	4.57	0.47	มากที่สุด
2	การสร้างแรงบันดาลใจ	4.53	0.48	มากที่สุด
3	การกระตุ้นทางปัญญา	4.51	0.52	มากที่สุด
4	การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.51	0.44	มากที่สุด
รวม		4.53	0.45	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ มีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ส่วนองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ กระตุ้นทางปัญญา และ คำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ดังตารางที่ 2

ด้าน ที่	การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	4.61	0.43	มากที่สุด
2	การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.49	0.54	มาก
3	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	4.37	0.57	มาก
4	การนิเทศการศึกษา	4.40	0.54	มาก
5	การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน การศึกษา	4.58	0.49	มากที่สุด
6	การพัฒนาสื่อและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.46	0.50	มาก
รวม		4.49	0.46	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า
ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การนิเทศ
การศึกษา

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับการ
บริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พระนครศรีอยุธยา เขต 1 ซึ่งผลการศึกษาแสดงในตารางที่ 3

ตัวแปร	X_1	X_2	X_3	X_4	Y_{tot}
X_1	1.00				
X_2	0.82**	1.00			
X_3	0.85**	0.80**	1.00		
X_4	0.84**	0.84**	0.89**	1.00	
Y_{tot}	0.79**	0.78**	0.79**	0.85**	1.00

** $p < 0.01$

จากตารางที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ด้านคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล
ด้านมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และด้านกระตุ้นทางปัญญา และด้านสร้างแรงบันดาลใจ
มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับ สูง ทั้ง 4 ด้าน แสดงว่าภาวะ
ผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการบริหารงานวิชาการ

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4 สร้างสมการพยากรณ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ซึ่งผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 4

ตัวแปรอิสระ (ตัวพยากรณ์)	B	SE _b	β	t	p	Collinearity Statistics	
						Tolerance	VIF
ค่าคงที่ (Constant)	0.33	0.13		2.50			
ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (X ₁)	0.18	0.05	0.19	3.48	0.00**	0.24	4.10
ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X ₂)	0.14	0.05	0.15	2.71	0.00**	0.25	4.01
ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (X ₄)	0.58	0.60	0.56	9.82	0.00**	0.22	4.50
Constant (β) = 0.33 R = 0.86	R ² = 0.75 Adjusted R square = 0.75 Durbin Watson = 1.87					F = 338.96	

** p < 0.01

จากตารางที่ 4 จากการศึกษาพบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 3 ด้าน คือ ด้านมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านสร้างแรงบันดาลใจ และ ด้านคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล สามารถร่วมกันทำนายการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปร สามารถทำนายระดับการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ได้ร้อยละ 75 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ ได้ดังต่อไปนี้

$$\hat{Y} = 0.33 + 0.58 (X_4) + 0.18 (X_1) + 0.14 (X_2)$$

เขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังต่อไปนี้

$$\hat{Z} = 0.56 (Z_4) + 0.19 (Z_1) + 0.15 (Z_2)$$

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย ดังนี้คือ ด้านมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านสร้างแรงบันดาลใจ และด้านคำนึงถึงความจำเป็นปัจเจกบุคคล ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำที่สามารถสร้างศรัทธาให้บุคลากรทำงานด้วยความเต็มใจ เสียสละ ผู้ร่วมงานยอมรับในพฤติกรรมการทำงาน กระตุ้นให้มีความจงรักภักดีต่อโรงเรียน ทูมเทกับการทำงานให้ได้ผลผลิตสูง ส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานมีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อความก้าวหน้าของผู้ร่วมงาน และดูแลเอาใจใส่ในการพัฒนาโรงเรียน มีวิสัยทัศน์สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ซึ่งผู้นำและผู้ตามต่างต้องการยกระดับซึ่งกันและกันให้ผลของงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งพลังอำนาจถูกยกขึ้นโดยภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงนี้จะสามารถดำเนินการทำให้จุดประสงค์ที่วางไว้ชัดเจนและประสบความสำเร็จตามที่ตั้งใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรวดี ช้อนเพชร (2556) พบว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน นอกจากนี้ สุธรรม ธรรมทัศน์นามน (2562) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน ทุกด้านมีภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เช่นเดียวกัน

2. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อปรากฏว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การนิเทศการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรวดี ช้อนเพชร (2556) พบว่าการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ สุธรรม ธรรมทัศน์นามน (2562) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาอยุธยา เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และด้านการกระตุ้นทางปัญญา มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับ สูง ทั้ง 4 ด้าน แสดงว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอยุธยา เขต 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรืองนนท์ นพรัตน์ (2563) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับฤทัยรัตน์ ดีภัย (2563) ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสตรีกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการสร้างสมการพยากรณ์ที่เกิดจากความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอยุธยา เขต 1 มี 3 ด้าน คือ ด้านมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ด้านสร้างแรงบันดาลใจ และ ด้านคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล สามารถร่วมกันทำนายการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอยุธยา เขต 1 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปรสามารถอธิบายการผันแปรของระดับการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาได้ร้อยละ 75

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีการกำหนดเป็นนโยบายในการอบรมและพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการกระตุ้นทางปัญญาในเรื่องการใช้คำถามในการกระตุ้นให้ครูผู้สอนหาวิธีการทำงานใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพพร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นำเสนอแนวคิดและวิธีการของตนเองรวมทั้งกระตุ้นให้ทุกคนตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทำให้เกิดแนวทางใหม่ ๆ มาแก้ปัญหาในหน่วยงาน ซึ่งผลการวิจัยพบว่าการกระตุ้นทางปัญญาเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีผลในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แต่มีผลต่ำกว่า องค์ประกอบด้านอื่น ๆ

2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีการกำหนดเป็นนโยบายในการจัดอบรมผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคลในด้านการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเป็นรายบุคคล พร้อมทั้งสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้เข้ารับการอบรม เพื่อหาความรู้เพิ่มเติม

ตามความถนัดและความสนใจพร้อมทั้งส่งเสริมให้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล แม้ในภาพรวมจะอยู่ในระดับมากที่สุด แต่มีผลต่ำกว่าองค์ประกอบด้านอื่น ๆ

3) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดให้มีการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า การนิเทศการศึกษา ในเรื่องการจัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศทั้งภายในและภายนอกเขตพื้นที่การศึกษา มีน้อยตามความคิดเห็นของครูผู้สอน

4) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมให้ครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารจัดการ และการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา และจัดให้มีการเผยแพร่ผลงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อกระตุ้นให้ครูผู้สอนใส่ใจต่อปัญหาที่เกิดขึ้นในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่มีผลต่ำกว่า องค์ประกอบด้านอื่น ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อฝ่ายอื่นๆ เช่น ด้านการบริหาร การเงิน การบริหารงานทั่วไป เป็นต้น

2) ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในกลุ่มตัวอย่างอื่น เพิ่มเติม

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ วิเชียรเขต. (2559). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- จารุวรรณ พิมพ์ทอง. (2559). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- พรชัย เจดามาน. (2560). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ศตวรรษที่ 21 : ไทยแลนด์ 4.0. สืบค้นเมื่อ 13 กันยายน 2562, จาก <https://www.kroobannok.com/83312>

- เรวดี ช่อนเพชร. (2556). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับงานบริหารวิชาการของ
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4.
วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 4 (1), 93-104.
- เรืองนนท์ นพรัตน์. (2563). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2. *วารสาร
สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 7(2), 302.
- ฤทัยรัตน์ ดีภัย. (2563). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสตรีส่งผลต่อการ
บริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. *วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*. 20(4), 13-22.
- สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการ
บริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 30 (1), 183-193.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. (2564). รายงานผลการ
พัฒนาคุณภาพผู้เรียน. ม.ป.พ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1. (2562) แผนพัฒนา
การศึกษาขั้นพื้นฐาน 2562-2566. ม.ป.พ.